

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

स्वाध्याय
(Assignments)

(सूचना : विविध विषयांचे स्वाध्याय प्रश्न पुढे दिलेले आहेत त्यानुसार
विद्यार्थ्यांनी आपण निवडलेल्या विषयांचे स्वाध्याय तयार करून
दिलेल्या सूचनेनुसार जमा करावेत.)

बी. कॉम. भाग — १ (सत्र — २)

मार्च/एप्रिल २०२५

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
बी. कॉम. भाग — १ सत्र — २ स्वाध्याय प्रश्न
मार्च/एप्रिल २०२५

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले अभिनंदन आणि स्वागत! बी. कॉम. सत्र २ मधील तीन विषयांसाठी ८० लेखी परीक्षा व २० स्वाध्याय परीक्षा आणि उर्वरित विषयांसाठी ४० लेखी परीक्षा व १० स्वाध्याय परीक्षा अशी परीक्षापद्धती शैक्षणिक वर्ष २०२४ — २५ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अन्वये सुधारित करण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये लागू करण्यात आलेली आहे. सत्र २ साठीचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यासकेंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालय शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे स्वाध्याय स्विकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र २ परीक्षेमध्ये तीन विषयांसाठी ८० लेखी परीक्षा व २० स्वाध्याय परीक्षा आणि उर्वरित विषयांसाठी ४० लेखी परीक्षा व १० स्वाध्याय परीक्षा असणार आहे.
2. निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे सत्र २ साठी एकूण सहा स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहे. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, (परीक्षा सुरु होण्याच्या ०८ दिवस अगोदर Online प्राप्त होईल) नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व सहा पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर स्वतः पोच करावे किंवा पोस्टाद्वारे/कुरिअरद्वारे पाठवावेत. (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या https://sukapps.unishivaji.ac.in/online_portal/#SubMenu या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.)
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय आपल्या अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील. यांची संबंधितांनी नोंद घ्यावी

6. एकदा स्वाध्याय जमा केल्यानंतर व त्यांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर तेच स्वाध्याय परत जमा करता येणार नाही व संबंधित सत्राचे स्वाध्याय जमा केले नाही तर ते पुन्हा जमा करता येत नाही. स्वाध्याय गुणांचे पुनर्मुल्यांकन व फेरतपासणी केली जाणार नाही.
7. जे विद्यार्थी स्वाध्याय दिलेल्या वेळेत जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत व ते सदरच्या २० गुणांना व १० गुणांना (Marks) मुक्तील. याबाबत दूर शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.
8. विद्यार्थ्याने जर स्वाध्याय जमा केले असतील व तो त्या संबंधित विषयामध्ये अनुत्तीर्ण झाला असेल तर त्याला फ्रेश स्वाध्याय जमा करता येणार नाही. तो लेखी परीक्षेला पुन्हा बसू शकतो, स्वाध्यायाचे पूर्वीचेच गुण विचारात घेतले जातील.
9. बी.कॉम. भाग— १ चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२४—२०२५ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अन्वये सुधारित करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाच्या सुधारित अभ्यासक्रमाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करावे. सदरचा अभ्यासक्रम <https://www.unishivaji.ac.in/bos/commercelist.asp> या विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

विशेष सूचना

- अ) दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्रांचे आयोजन केले जाते तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्कसत्र, परीक्षा, वेळापत्रक, हॉल तिकीट इ. बाबत माहिती घ्यावी तसेच वेळोवेळी संकेतस्थळाला भेट देवून अद्यावत माहिती जाणून घ्यावी.
- ब) आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयं अध्ययन साहित्य घेणे, सुधारित अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- क) आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यास केंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यास केंद्रावर स्वाध्याय जमा केलेस सदरचे स्वाध्याय गुण मिळणार नाहीत.

अभ्यासक्रमाचे नांव : बी. कॉम. भाग — १

सत्र : दोन

विषय :

परीक्षा बैठक क्रमांक :

.....

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ

1. अभ्यास केंद्राचे नांव :

2. विद्यार्थ्याचे पूर्ण नांव :

3. पूर्ण पत्ता :

.....

..... पिन कोड नं.:

4. परीक्षा बैठक क्रमांक :

5. पी.आर.एन. नंबर :

6. अभ्यासक्रमाचे नांव : सत्र :

7. पेपरचे नांव :

8. पेपर क्रमांक :

9. सबजेक्ट कोड :

10. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक :

11. विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी :

12. मिळालेले गुण :

परीक्षकांची सही :

B.Com. I : Accountancy Paper-II (Accounts of Partnership Firms)
Semester – 2 **20 Marks**

1. Ajay and Vijay are equal partners in a business in which the books are kept on Single Entry. Their position on 1st April 2023 was as under:

Statement of Affairs

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Bills Payables	6,200	Cash in hand	270
Sundry Creditors	20,000	Cash at Banks	13,880
Capital Accounts		Bills Receivables	4,600
Ajay - 80000		Sundry Debtors	33,800
Vijay - 80000	1,60,000	Stock	48,650
		Plant & Machinery	80,000
		Furniture	5,000
	1,86,200		1,86,200

On 31st March 2024, the following was the state of affairs –

Cash in hand Rs.400, Cash at Bank Rs.15800, Sundry Creditors Rs.21200, Stock Rs.66700, Sundry Debtors Rs.30300. Bill Payable Rs.6600, Bills Receivables Rs.8800, Plant and Machinery and Furniture are to be depreciated by 10%.

Ascertain the profit for the year ended 31st March, 2024 and prepare a Balance Sheet as on that date assuming Ajay withdrew Rs.10000 and Vijay withdrew Rs.8000 during the year.

2. Dr. Viren, Commenced practice as a dental surgeon investing Rs. 2,00,000 in Equipment on 01.04.2017. The Receipt and Payment Account for the year ended 31.03.2018 was as follows

Receipt and Payment Account
For the year ended 31.03.2018

Dr.		Cr.	
Receipt	Amount	Payment	Amount
To Fees	3,60,000	By Salaries	36,000
To Sundry receipt	40,000	By Rent	19,200
To Equipment sold	12,000	By Journal	4,000
		By Purchase of Drugs	30,000
		By Equipment	30,000
		By Drawings	50,000
		By Library books	20,000
		By Conveyance	18,000
		By Bal c/f	2,04,800
Total	4,12,000	Total	4,12,000

Rs. 16,000 fees are still outstanding. Equipment purchased and sold on 31.12.2017. The cost of equipment sold Rs. 18,000. Depreciation on equipment 20% p.a. Salaries not paid Rs. 4,000. 20% of conveyance is for domestic purpose. Stock of drugs on 31.3.2018 is Rs. 8,000.

B. Com. I : Business Administration Paper-II (Principles of Management)
Semester - 2 **20 Marks**

1. What is planning? Explain the types and steps of planning.
2. Explain the elements and techniques of directing.

बी.कॉम. भाग — १ व्यावसायिक प्रशासन पेपर— २ (व्यवस्थापन तत्वे)
सत्र — २ **20 Marks**
१ नियोजन म्हणजे काय? नियोजनाचे प्रकार व पाय—या सविस्तर स्पष्ट करा.
२ निर्देशनाचे घटक व तंत्रे सविस्तर स्पष्ट करा.

B.Com. I: Business Studies Paper-II (Fundamentals of Business)
Semester - 2 **20 Marks**
1. Explain the nature, scope and importance of marketing.
2. Define consumer behaviour? Explain the Factors influencing consumer behaviour

बी.कॉम. भाग — १ व्यवसायिक अभ्यास पेपर — २ (व्यवसायाची मुलभूत तत्वे)
सत्र — २ **20 Marks**
१ विपणनाचे स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.
२ ग्राहक वर्तवणूक म्हणजे काय? ग्राहक वर्तवणूकीवर परिणाम करणारे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

B.Com. I : Marketing Skills (Basic of Marketing) Paper-II
Semester - 2 **10 Marks**
1. Define digital marketing? Explain the scope and importance of digital marketing.
OR
1. Prepare a report on all the possible sources of digital marketing.

बी. कॉम. भाग — १ विपणन कौशल्ये पेपर — २
सत्र — २ **10 Marks**
१. डिजीटल मार्केटिंग म्हणजे काय? डिजीटल मार्केटिंगची व्याप्ती महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा
२. डिजीटल मार्केटिंगच्या सर्व संभाव्य मार्गावर एक अहवाल तयार करा.

B.Com. I : Accounting Skills (Preparation of Vouchers) Paper-II
Semester - 2 **10 Marks**
1. Prepare depositors register, Cash book, and ledger.
OR
1. Visit any Primary Agriculture Cooperative Society and prepare working report related to accounting procedure.

B.Com. I : Managerial Skills Paper-II
Semester - 2 **10 Marks**
1. Explain to develop the steps to improve critical thinking
OR
1. Collect the 5 examples of corporate strategies.

बी. कॉम. भाग — १ व्यवस्थापकीय कौशल्ये पेपर — २
सत्र — २ 10 Marks
१. गंभीर विचार सुधारण्यासाठी पाय—या विकसीत करून स्पष्ट करा.
किंवा
१. कार्पोरेट धोरणांची ५ उदाहरणे संकलित करा.

B. Com. I : Applied Banking Paper - II

Semester - 2 10 Marks
1. Explain the E – Banking Products.
OR
1. Explain the Rights of Banker and Bank Customers.

बी. कॉम. भाग — १ व्यावहारिक बँकिंग कौशल्ये पेपर — २
सत्र — २ 10 Marks
१. ई—बँकिंग उत्पादने सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
१. बँक व बँक ग्राहकांचे हक्क सविस्तर स्पष्ट करा.

B. Com. I : English for Business Communication Paper - II

Semester - 2 10 Marks
1. How do you build your creative confidence?
OR
1. Comment on the significance of ‘The Exercise Book’ in Uma’s life.

B. Com. I : OE Science, Technology and Development

Semester - 2 10 Marks
1. Explain disaster concept with its types.
OR
1. Explain origin, development and importance of computer.

बी. कॉम. भाग — १ विज्ञान, तंत्रज्ञान आणि विकास
सत्र — २ 10 Marks
१. आपत्ती संकल्पना त्याच्या प्रकारासह सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
१. संगणकाची उत्पत्ती, विकास आणि महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.
